

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/16/2016
Identifikačné číslo spisu: 8113228767
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Lenka Praženková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8113228767.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: PALŠA A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA spol. s r. o., so sídlom Masarykova 13, 080 01 Prešov, IČO: 36 492 086, proti žalovanému: POLYGRAF PRINT spol. s r.o., so sídlom Čapajevova 44, 080 01 Prešov, IČO: 31 733 280, zastúpenému Eva Petránová Advokátska kancelária s. r. o., so sídlom Puškinova 16, 080 01 Prešov, IČO: 36 854 581, konajúcou JUDr. Evou Petránovou, advokátkou, ako konateľkou spoločnosti, o zaplatenie 8 504,88 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 19Cb/229/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu Prešov č. k. 2Cob/9/2015-289 zo dňa 17. septembra 2015, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalovaného o d m i e t a .
- II. Žalobca n e m á proti žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 2. decembra 2014 konanie nad sumu 6 528,42 eur s 8,5 % úrokmi z omeškania ročne zo sumy 6 099,76 eur od 20. mája 2014 do zaplatenia zastavil. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 6 528,42 eur s 8,5 % úrokmi z omeškania ročne zo sumy 6 099,76 eur od 20. mája 2014 do zaplatenia a trovy konania vo výške 423,70 eur na súdnom poplatku, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil tým, že žalobca si žalobou uplatnil nároky na odmenu za právne služby poskytnuté žalovanému, ktoré boli vyúčtované faktúrou č. 091/13 zo dňa 5. augusta 2013, splatnou 15. augusta 2013, na sumu 8 504,88 eur. V priebehu konania po pleniach žalovaného vzal žalobca čiastočne žalobný návrh späť, preto súd v späťvzatej časti konanie zastavil. Vo zvyšku vyhodnotil žalobný návrh za opodstatnený. Mal za preukázané, že žalobca poskytoval žalovanému právne služby najskôr podľa zmluvy o poskytovaní právnych služieb zo dňa 4. novembra 2005, neskôr podľa zmluvy zo dňa 23. februára 2011. V zmysle obsahu uvedených zmlúv sa žalovaný zaviazal žalobcovi okrem paušálnej mesačnej odmeny zaplatiť v prípade poskytovania právnych služieb v súdnom i mimosúdnom konaní aj tarifnú odmenu prisúdenú v rámci náhrady trov konania súdnym rozhodnutím. Zmluva zo dňa 23. februára 2011 bola uzavretá na dobu neurčitú. Právny vzťah medzi

stranami sporu zanikol na základe výpovede žalovaného zo dňa 29. apríla 2013, doručenu žalobcovi 30. apríla 2013 a po uplynutí dohodnutej 3-mesačnej výpovednej doby. Faktúrou č. 091/13 z 5. augusta 2013 vyúčtoval žalobca žalovanému odmenu za poskytnuté právne služby pozostávajúce z prisúdených tarifných odmien v základných súdnych konaniach vo výške 8 504,88 eur s DPH (podľa špecifikácie uvedenej v prílohe faktúry), na ktorú žalovaný reagoval návrhom Dohody o urovnaní. Žalobca s týmto návrhom dohody nesúhlasil.

3. Súd prvej inštancie vzťah strán sporu posúdil ako vzťah mandátnej zmluvy podľa ust. § 566 a nasl. Obchodného zákonníka s tým, že zmluva o poskytovaní právnych služieb vychádza aj z úpravy realizovanej zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii. Zdôraznil pritom význam obsahu uzavretej dohody, i to čo vyplýva z príslušných ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z. z.. Z uzavretých dohôd vyplynul nepochybne aj nárok na zaplatenie tzv. prísudku trov konania, ktoré trovy konania mu patrili na základe toho, že v každej veci, v ktorej vystupoval ako zástupca žalovaného, mu bolo riadne udelené plnomocenstvo. Odmena za zastupovanie klienta pred súdom tak, ako vyplynula z uzavretých zmlúv o poskytovaní právnych služieb bola nad rámec paušálnej dohodnutej odmeny za príslušný mesiac. Za nedôvodné vyhodnotil námietky žalovaného o tom, že ust. § 12 vyhlášky, na ktorú odkazuje čl. III dohôd, upravuje len tarifnú odmenu v trestnom konaní a priestupkovom konaní. Medzi stranami v konaní nebolo počas trvania zmluvného vzťahu až do tohto súdneho konania sporným, aké nároky zo zmluvy aj so zdôraznením praxe zavedenej účastníkmi vyplývajú. Konštatoval, že údaj v zmluve s odkazom na uvedené ust. § 12 vyhlášky nerobí predmetné zmluvy (ktoré nemusia byť ani písomné) neplatnými. Nárok na tarifnú odmenu za zastupovanie v základných konaniach preto žalobcovi patrí. Za takéhoto stavu bolo dôvodným ešte zodpovedať otázku, či je dôvodnou námietka premlčania uplatňovaná žalovaným. Vzhľadom na povahu záväzkového vzťahu medzi účastníkmi bolo potrebné pre posúdenie námietky premlčania aplikovať ust. § 397 a nasl. Obchodného zákonníka v uzavretých zmluvách nebola upravená splatnosť tzv. prísudku trov právneho zastúpenia. Potom, čo žalobca zastupoval žalovaného v súdnych konaniach a trovy právneho zastúpenia boli žalobcovi priznané, na základe udelených plnomocení ich žalobca vymáhal v exekučnom konaní. Aj podľa svedkyne L., ak boli trovy vymožené, vystavoval žalobca tzv. nulové faktúry až po skončení tohto súdneho sporu. Žalovaný tieto faktúry aj prijímal. Zadaného stavu preto nemohlo dôjsť k premlčaniu uplatnených nárokov. Žalovaný nepreukázal, že by splatnosť odmeny advokáta uplynula právoplatnosťou rozhodnutia, v ktorom bol prísudok trov priznaný. Súd zdôraznil aj to, že nemožno žiadať od advokáta, aby zastupoval klienta a chránil jeho záujmy bez toho, aby mu bola poskytnutá odmena za tieto služby. Ak sa medzi stranami sporu dohodlo, že advokát má nárok na zaplatenie týchto trov právneho zastúpenia (tzv. prísudku), nemôže mať na priznanie tejto odmeny vplyv ani to, že by odmena bola nevykonalná. Iný spôsob usporiadania vzájomných pomerov účastníkov vyplývajúci z dohodnutých zmluvných vzťahov by odporoval spravodlivému usporiadaniu veci. Odmena podľa mandátnej zmluvy je vždy vecou dohody oboch strán. Žalovaný nebol donútený k úprave o výške odmeny, ani túto skutočnosť v konaní netvrdil. Keď sa dobrovoľne a slobodne dohodol so žalobcom na výške odmeny, patrí táto odmena aj v časti prísudku trov tak, ako ju uplatnil v žalobe. Žalobcovi bol priznaný aj uplatňovaný nárok na príslušenstvo s odkazom na ust. § 369 Obchodného zákonníka. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil súd prvej inštancie plným úspechom žalobcu v konaní. Priznal mu preto náhradu trov vo výške 423,70 eur titulom zaplateného súdneho poplatku.

4. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací, súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie a dospel k záveru, že rozsudok je vecne správny. Preto ho podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil a stranám sporu s poukazom na § 224 ods. 1 O. s. p., § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O. s. p. nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

5. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie sa riadil zásadami vyplývajúcimi z ust. § 212 ods. 1, 3 O. s. p. a dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé priviesť zmenu, či zrušenie napadnutej časti rozhodnutia súdu prvého stupňa. Z hľadiska skutkových záverov aj odvolací súd pri viazanosti dôvodmi podaného odvolania vychádzal z toho, aké skutočnosti vyplynuli z dokazovania realizovaného pred súdom prvej inštancie v zmysle ust. § 153 ods. 1 O. s. p. na základe procesnej iniciatívy strán v konaní. Súd prvej

inštancie vykonal stranami sporu navrhované dôkazy a na základe nich vyvodil vo veci aj skutkové závery. Skutkový stav, ako ho zistil súd prvej inštancie bol v podstate pri aplikácii ust. § 213 ods. 1 O. s. p. záväzný aj pre odvolací súd. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie z vykonaných dôkazov vyvodil správne skutkové závery o obsahu uzavretých zmlúv o poskytovaní právnych služieb a v podstate z hľadiska uplatnenej námietky premlčania správne konštatoval, že v písomných zmluvách o poskytovaní právnych služieb nie je upravená splatnosť tzv. prísudku trov právneho zastúpenia. Odvolací súd súhlasil s názorom súdu prvej inštancie o tom, že určujúcou pre platenie odmeny advokáta bolo to, čo si zmluvné strany v zmluve dohodli. Pre platenie advokátskej odmeny je určujúcou práve skutočnosť vyplývajúca zo zmluvnej voľnosti umožniť subjektom takéhoto zmluvného vzťahu realizovať vlastné osobné hospodárske predstavy a zámery v súlade s ich individuálnymi záujmami a potrebami. Súhlasil s použitím výkladových pravidiel upravených v § 266 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka so zdôraznením praxe, na ktorú poukázal prvoinštančný súd. Čl. III zmluvy z 23. februára 2011 i čl. III zmluvy zo 4. novembra 2005 bez akýchkoľvek pochybností zakladal nárok žalujúcej advokátskej spoločnosti zaplatenie odmeny pozostávajúcej aj z tarifnej odmeny prisúdenej v rámci náhrady trov konania. Ak sa žalovaný bránil tým, že ust. § 12 vyhl. č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov upravuje iba nárok na tarifnú odmenu prisúdenú v trestnom, či priestupkovom konaní, tak samotná táto vyhláška nie je normou, ktorá by upravovala základ nároku na odmenu, ale upravuje spôsob určenia a výšku odmeny, náhrady hotových výdavkov a náhrady za stratu času advokáta za právne služby poskytované klientom na základe dohody alebo ustanovenia na to oprávneným orgánom. Pre základ nároku sú určujúcimi zmluvné dojednania. Z týchto výkladových pravidiel, aj so zdôraznením obsahu vykonaných dôkazov, vyplynulo, že okrem paušálnej odmeny, ktorá bola upravená v čl. III oboch zmlúv, advokátovi prislúchala aj tarifná odmena súvisiaca s právnym zastupovaním v súdnych i mimosúdnych konaniach. Svedkyňa L. vo svojej výpovedi potvrdila, že takéto nároky žalobca ako advokát klientovi účtoval s tým, že ak došlo k vymoženiu týchto nárokov, tak vystavoval tzv. nulovú faktúru. Z priebehu tohto konania vyplynulo aj to, že časť takto samostatných nárokov na tarifné odmeny žalovaný aj žalobcovi v priebehu konania plnil, čo viedlo napokon aj ku čiastočnému späťvzatiu návrhu. Aj tento postup potvrdil to, že súdom prvej inštancie stupňa prijaté závery odkazujúce vo výkladových pravidlách na prax účastníkov predmetného vzťahu odôvodňovala záver o nároku žalobcu na tarifnú odmenu za zastúpenie aj v súdnych občianskoprávných konaniach. Odvolaciu námietku žalovaného preto vyhodnotil ako nedôvodnú. K ďalšej námietke odvolateľa - námietke premlčania odvolací súd uviedol, že relevantným pre jej posúdenie bolo to, čo zistil súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania. Odvolací súd sa stotožnil s tým, že z dôkazov, ktoré boli realizované na základe procesnej iniciatívy strán sporu nevyplývalo to, že by sa v písomnej dohode, alebo inak dohodli o úprave splatnosti tzv. prísudkov trov právneho zastúpenia. Tvrdenia, ktoré realizovali účastníci konania na výzvu odvolacieho súdu boli podľa odvolacieho súdu pokusom o produkovanie nových skutočností, na ktoré odvolací súd v systéme neúplnej apelácie v zmysle ust. § 205a O. s. p. (pri preukázateľnom poučení účastníkov konania pred súdom prvej inštancie podľa § 120 ods. 4 O. s. p.) nemôže prihliadať. Z čl. III dohody nevyplývalo dohodnutie času, do ktorého sa mala advokátom vyúčtovať tarifná odmena za úkony súvisiace za zastupovanie v súdnom, či mimosúdnom konaní. Čas plnenia obchodných záväzkov všeobecne upravuje ustanovenie § 340 Obch. zák. Zákon určuje dobu splnenia (splatnosť), nie však čas vzniku práva samotného. Ak nie je čas splnenia (splatnosť) dohodnutý, ani dohodnutý spôsob jeho určenia, určuje ho veriteľ tým, že plnenie po dlžníkovi požaduje, a v takom prípade začína premlčacia doba plynúť dňom nasledujúcim po tom, kedy ho o to požiadal, teda, keď už vznikol dlh ako nárok (actio nata). Odvolací súd poukázal na § 391 ods. 1, podľa ktorého pri právach vymáhateľných na súde začína plynúť premlčacia doba od dňa, keď sa právo mohlo uplatniť na súde, ak tento zákon neustanovuje niečo iné. Uviedol, že z hľadiska aplikácie ustanovení o premlčaní bolo dôležité presne vedieť okamih, kedy v konkrétnom prípade začína plynúť premlčacia doba. Tá je v podstate v predmetnej veci závislá na aplikácii vyššie uvedených ustanovení § 340 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie podľa ktorého ak išlo o zmluvu, ktorá bola uzavretá na dobu neurčitú a v rámci plnení advokáta pre klienta dochádzalo k jednotlivým úkonom súvisiacim aj so zastúpením klienta advokátom v súdnych konaniach, neodporovalo uzavretej dohode, ak žalobca takéto vyúčtovania robil až po prípadných exekučných konaniach podľa ich výsledku, t. j. podľa toho, či nárok na odmenu za poskytovanie právnych služieb prisúdených v rámci náhrady trov konania bol vymožený alebo nie. Ak žalovaný preukázateľne aj na predmetné veci,

ktoré sú uvedené v špecifikácii pripojenej k predmetnej faktúre, poskytol žalobcovi priestor na to, aby ako splnomocnený zástupca vymáhal tieto nároky a k skončeniu zastúpenia došlo ešte pred ukončením týchto exekučných konaní, potom nemohla premlčacia doba týkajúca sa týchto predmetných nárokov začať plynúť skôr, než došlo k úkonu, ktorým žalobca vyzval žalovaného na plnenie odmeny za právnu službu - odmenu vyúčtoval. Advokát bez zbytočného meškania účtoval tarifnú odmenu po tom, čo mu bolo oznámené vypovedanie plnomocenstva. Preto vyhodnotil odvoláciu námietku ako nedôvodnú, pričom odvolacie dôvody sa nevenovali bližšie výhradám voči prisúdenému príslušenstvu, či už na úrokoch z omeškania alebo na náhrade trov konania.

6. Výrok o náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd odôvodnil tým, že žalovaný bol v konaní neúspešný a žalobca si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil.

7. Proti rozsudku odvolacieho súdu č. k. 2Cob/9/2015-289 zo dňa 17. septembra 2015 podal žalovaný dovolanie. V ňom uviedol, že v predmetnom konaní došlo k vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“), keď mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Žalovaný v konaní nemal možnosť dostatočným spôsobom brániť svoje práva, pričom odvolací súd rozhodol na základe právneho posúdenia veci, ku ktorému sa žalovaný nemal možnosť náležite vyjadriť. Žalovaný odôvodňuje dovolanie v súlade s ust. § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O. s. p., a to tým, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 ods. 1, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

8. V dovolaní žalovaný popísal skutkový a právny stav veci zistený súdom prvej inštancie a stanovisko súdu prvej inštancie k veci. Taktiež v dovolaní uviedol, čo tvrdil žalobca v odvolacom konaní, obsah výzvy odvolacieho súdu podľa § 213 ods. 2 O. s. p. (možné použitie § 340 ods. 1, 2 a § 391 ods. 2 Obchodného zákonníka v súvislosti s námietkou premlčania vznesenou žalovaným), reakciu žalobcu na túto výzvu a stanovisko odvolacieho súdu k veci.

9. K prípustnosti dovolania žalovaný uviedol, že dovolanie je prípustné z dôvodu postupu odvolacieho súdu pri vydávaní rozhodnutia v predmetnej právnej veci. Odňatie možnosti konať pred súdom vidí žalovaný v tom, že odvolací súd neurčitou výzvou zo dňa 14. júla 2015 vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k možnému použitiu ust. § 340 ods. 1, 2 a § 391 ods. 2 Obchodného zákonníka. Išlo o aplikáciu právneho predpisu, ktorý pri doterajšom rozhodovaní veci nebol použitý. Na základe takto neurčitej výzvy, odvolací súd po vyjadrení strán sporu aplikoval ustanovenie § 340 ods. 2 Obchodného zákonníka a právoplatne rozhodol, pričom jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení, voči ktorému žalovaný nemá možnosť podať riadny opravný prostriedok. Odvolací súd nebol podľa zákona oprávnený aplikovať ust. § 340 ods. 2 Obchodného zákonníka v predmetnej právnej veci, aplikáciu tohto ustanovenia nesprávne právne posúdil, žalovanému doručil nezrozumiteľnú výzvu na vyjadrenie, nenariadil vo veci pojednávanie a nezákonne rozhodol. Ust. § 340 Obchodného zákonníka sa môže aplikovať na situácie, kedy plnenie dlžníka spočíva v nepeňažnom plnení. Predmetom tohto konania bolo peňažné plnenie za poskytnuté právne služby na základe Zmluvy o poskytovaní právnych služieb zo dňa 4. novembra 2005 a na základe Zmluvy o poskytovaní právnych služieb zo dňa 23. februára 2011. Ustanovenie § 340 Obchodného zákonníka o čase plnenia, sa vzťahuje na nepeňažné plnenie, ktoré poskytuje dodávateľ tovarov alebo služieb (napr. predávajúci z kúpnej zmluvy, zhotoviteľ zo zmluvy o dielo a pod.). Odvolací súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom ak predmet sporu posúdil na základe § 340 Obchodného zákonníka, ktorý v doterajšom konaní nebol aplikovaný. Išlo o nesprávne právne posúdenie a nesprávnu aplikáciu ustanovenia právneho predpisu odvolacím súdom, voči ktorému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný. Odvolací súd nielenže aplikoval ustanovenie, ktoré sa na daný spor nevzťahuje, ale na základe neurčitej výzvy odňal žalovanému možnosť konať pred súdom. O skutočnosti, že išlo iba o formálne splnenie povinnosti odvolacím súdom, vyplývajúcej z ust. § 213 ods. 2 O. s. p., vyplýva aj z neprihliadnutia odvolacieho súdu na vyjadrenie žalovaného k tejto výzve zo dňa 14. júla 2015, na ktorú odvolací súd reagoval len tak, že ide o pokus produkovania nových skutočností, na ktoré odvolací súd v systéme neúplnej apelácie podľa § 205a O. s. p. nemôže prihliadať.

10. V ďalšom texte dovolania poukázal dovolateľ na ust. § 571 Obchodného zákonníka a uviedol, že z uvedené zákonného ustanovenia vyplýva, že splatnosť odmeny mandatára vzniká momentom riadneho vykonania dohodnutej činnosti. V danom prípade právoplatným ukončením súdneho konania, v ktorom žalobca zastupoval žalovaného, ako advokát, došlo k riadnemu vykonaniu činnosti, na ktorú bol poverený na základe osobitného plnomocenstva, pre to ktoré súdne konanie. Právoplatnosťou rozhodnutia vznikol žalobcovi nárok na odmenu za činnosť, v tomto prípade za právne zastúpenie v súdnom konaní. Uvedená splatnosť nároku na odmenu žalobcu voči žalovanému vyplýva priamo zo zákona a keďže v zmluvách nebola osobitne medzi účastníkmi dohodnutá, je nutné vychádzať zo zákonnej úpravy. Je nesprávny postup odvolacieho súdu, ak uviedol, že splatnosť a začatie plynutia premĺčacej doby nemohla začať plynúť skôr, než došlo k úkonu, ktorým žalobca vyzval žalovaného na úhradu odmeny za právne služby, t. j. odmenu vyúčtoval. Ak veriteľ môže vyvolať splatnosť dlhu sám (názor odvolacieho súdu), potom môže svoje právo ako protiklad dlhu aj vykonať. Z toho dôvodu ustálená súdna prax judikuje, že v týchto prípadoch je prvá objektívna možnosť na vykonanie práva, daná už okamihom, keď veriteľ mohol najskôr požiadať o splnenie. Inak povedané, pre začiatok plynutia premĺčacej doby je rozhodujúci deň bezprostredne nasledujúci po dni kedy došlo k vzniku tohto práva, nie teda až deň kedy došlo k splatnosti dlhu na základe výzvy veriteľa. Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade sa nie je možné; stotožniť s argumentáciou odvolacieho súdu, ktorá spočívala na nesprávnom právnom posúdení veci. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že prvá objektívna možnosť na vykonanie práva, bola daná už okamihom, keď žalobca mohol žalovaného požiadať o zaplatenie odmeny, t. j. nasledujúci deň po právoplatnom rozhodnutí, v tej ktorej právnej veci a v daný deň začala plynúť aj premĺčacia doba. Odvolací súd pri rozhodovaní opomenul ust. § 340a Obchodného zákonníka. Zmena právnej úpravy účinná od 1. februára 2013 vyplývajúca z prijatej smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2011/7/EÚ zo dňa 16. februára 2011 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách (prepracované znenie), ktorá je publikovaná v úradnom vestníku Európskej únie. Zmluvné strany si majú možnosť dohodnúť lehotu na plnenie peňažného záväzku v rámci limitácie stanovenej v § 340a Obchodného zákonníka. Poukázal na § 365 ods. 2, 3 Obchodného zákonníka upravujúceho lehotu na plnenie v prípadoch peňažného záväzku. Ak si zmluvné strany v zmluve nedohodli lehotu na plnenie peňažného záväzku je stanovená tým spôsobom, že zákon po márnom uplynutí lehoty 30 dní (uvedenej v odseku 2), konštruje omeškanie dlžníka. Zákonná 30-dňová lehota na plnenie peňažného záväzku plynie od okamihu, keď veriteľ poskytol dlžníkovi plnenie (tovar alebo služby). Ust. § 365 Obchodného zákonníka je kogentné teda strany sa od neho nemôžu dohodou odchýliť a akékoľvek dohody o odklade splatnosti odmeny za poskytnuté právne služby sú absolútne neplatné právne úkony a súd na nich nemôže prihliadať.

11. Na základe nezákonného postupu odvolacieho súdu a jeho nesprávneho právneho posúdenia veci pri aplikácii zákonného ustanovenia, ktoré sa na daný spor nedá použiť, ako aj na rozdielne skutkové závery súdu prvej a druhej inštancie, žalovaný navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanému náhradu trov dovolacieho konania.

12. K dovolaniu žalovaného sa žalobca vyjadril písomne. Uviedol, že navrhuje dovolanie ako neprípustné odmietnuť, prípadne, aby pre neexistenciu danosti dovolacích dôvodov a vád konania, dovolanie zamietol. K nároku na náhradu trov dovolacieho konania v prípade jeho úspechu v dovolacom konaní výslovne uviedol, že si túto náhradu trov dovolacieho konania neuplatňuje.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie bolo podané včas, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C. s. p.).

14. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. - Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C. s. p. (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované), a prípustnosť

dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O. s. p.

15. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p. v znení účinnom v čase podania dovolania).

16. V zmysle § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O. s. p.

17. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie. Dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 C. s. p. stručne uvádza, že dovolateľom napadnutý rozsudok nevykazuje znaky žiadneho z rozsudkov uvedených v § 238 O. s. p. Dovolanie žalovaného preto podľa § 238 O. s. p. prípustné nie je.

18. S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p. (v znení účinnom v čase podania dovolania) ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to strana v konaní namieta alebo nie), Najvyšší súd Slovenskej republiky sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p.

19. Podľa § 237 ods. 1 O. s. p. (v znení účinnom v čase podania dovolania) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

20. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu, avšak v zmysle § 237 ods. 2 O. s. p. s vylúčením rozhodnutí v exekučnom konaní podľa osobitného predpisu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia majúcich za následok tzv. zmätočnosť rozhodnutia. Ak je totiž konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O. s. p. možno dovoláním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O. s. p. vylúčené.

21. Vzhľadom na uvedené, dovolací súd skúmal, či je daný dôvod prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 ods. 1 O. s. p. Žalovaný procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/, g/ O. s. p. nenamietal, pričom existencia väd tejto povahy ani nevyšla najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

22. S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytknutej vady, ktorej sa mal odvolací súd dopustiť, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či v konaní nedošlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a teda, či sa žalovanému postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

23. Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle O. s. p. treba rozumieť taký závažný procesný

postup súdu, ktorým sa účastníkovi (strane sporu) znemožnilo realizovať jeho procesné práva, ktoré sú mu priznané v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva strany sporu na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

24. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane sporu jej procesné práva, ktoré jej právny poriadok priznáva.

25. Žalovaný v dovolaní namietol, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že odvolací súd mu svojim postupom odňal možnosť konať pred súdom. Žalovaný v konaní nemal možnosť dostatočným spôsobom brániť svoje práva, pričom odvolací súd rozhodol na základe právneho posúdenia veci, ku ktorému sa žalovaný nemal možnosť náležite vyjadriť a nenariadil pojednávanie vo veci. Žalovaný namietol, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 ods. 1, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odňatie možnosti konať pred súdom vidí žalovaný v tom, že odvolací súd neurčitou výzvou zo dňa 14. júla 2015 vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k možnému použitiu ust. § 340 ods. 1, 2 a § 391 ods. 2 Obchodného zákonníka. Išlo o aplikáciu právneho predpisu, ktorý pri doterajšom rozhodovaní veci nebol použitý. Na základe takto neurčitej výzvy, odvolací súd po vyjadrení strán sporu aplikoval ustanovenie § 340 ods. 2 Obchodného zákonníka a právoplatne rozhodol, pričom jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení, voči ktorému žalovaný nemá možnosť podať riadny opravný prostriedok. Namietol tiež, že na reakciu žalovaného na výzvu odvolacieho súdu podľa § 213 O. s. p. odvolací súd pri svojom rozhodovaní neprihliadol.

26. K dovolacej námietke nesprávneho posúdenia veci dovolací súd uvádza, že nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo o sebe, ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 ods. 1 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesné prípustné (v danom prípade podľa § 238 O. s. p.). O taký prípad v prejednávanej veci nejde, preto sa posúdením správnosti právneho posúdenia veci dovolací súd nemohol zaoberať.

27. K námietke odňatia možnosti konať pred súdom daním len formálnej výzvy podľa § 213 ods. 2 O. s. p. na vyjadrenie k novej aplikácii ustanovenia právneho predpisu, ktoré nebolo dovtedy pri rozhodovaní použité, riadnym nevysporiadaním sa s odpoveďou na túto výzvu odvolacieho súdu a nenariadením pojednávania pred odvolacím súdom, dovolací súd uvádza, že nezistil existenciu takej vady konania pred odvolacím súdom, ktorá by odňala žalovanému právo konať pred súdom.

28. Podľa ust. § 213 ods. 2 O. s. p. (v znení účinnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu) ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

29. Výzva podľa § 213 ods. 2 O. s. p. je plnením osobitného druhu tzv. manudukčnej povinnosti opravného súdu. Podstatou tejto poučovacej povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom, a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania, čo je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Jeho účelom je zabrániť vydávaniu tzv. „nepredvídateľných“ rozhodnutí. Pokiaľ by odvolací súd nevyzval strany sporu v zmysle

§ 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 15. októbra 2008, aby sa vyjadrili k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, odňal by účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

30. Odvolací súd v zmysle vyššie uvedeného ust. § 213 ods. 2 O. s. p. obe strany sporu vyzval na vyjadrenie sa k novej aplikácii § 340 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka a § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka (č. l. 251), ktoré ustanovenia súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí nepoužil. Výzva bola daná i formulovaná v súlade s ust. § 213 ods. 2 O. s. p. Obe strany sporu na uvedenú výzvu písomne reagovali, pričom žalovaný sa k novej aplikácii týchto ustanovení konkrétne nevyjadril a uvádzal tvrdenia k skutkovému stavu, pričom rozoberal právny vzťah strán sporu a jeho obsah, so zameraním sa na čl. III Zmluvy o poskytovaní právnych služieb. Treba uviesť, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo skutkových zistení súdu prvej inštancie a z dôkazov vykonaných v priebehu prvoinštančného konania. Ustanovenia § 340 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka a § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka doplnil k svojej úvahe o okamihu splatnosti predmetnej pohľadávky v súvislosti s posudzovanou námietkou premlčania sa nároku žalobcu, ktorou sa zaoberal aj súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd následne vysporiadal (i keď stručne) aj s obsahom reakcie žalovaného (aj žalobcu) na výzvu podľa § 213 ods. 2 O. s. p. Keďže z obsahu reakcie žalovaného na výzvu súdu vyplýva, že sa k aplikácii uvedených ustanovení Obchodného zákonníka vôbec nevyjadroval, dovolací súd mal následný postup odvolacieho súdu, ako aj jeho vysporiadanie sa s obsahom reakcie žalovaného na jeho výzvu za dostatočný a zodpovedajúci spravodlivému súdnemu procesu.

31. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd na prejednanie odvolania žalovaného nenariadil pojednávanie, ale svoje rozhodnutie dňa 17. septembra 2015 verejne vyhlásil (§ 214 ods. 2 O. s. p.). V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na ust. § 214 ods. 1 O. s. p. (v znení účinnom ku dňu 30. júna 2016, teda aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu), z ktorého vyplýva, že odvolací súd (predseda senátu odvolacieho súdu) je na prejednanie odvolania povinný nariadiť pojednávanie len vtedy, ak ide o prejednanie odvolania proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej a za predpokladu, že je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ďalej ak súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ak ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch, než uvedených v § 214 ods. 1 O. s. p., možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.). Je teda na úvahe príslušného odvolacieho senátu, v ktorých prípadoch bude nariadenie pojednávania považovať za potrebné. S aplikáciou citovaného ustanovenia je spojený účel urýchlenia, zhospodárnenia a racionalizácie súdneho konania.

32. V danom prípade odvolací súd rozhodoval len na základe skutočností vyplývajúcich zo súdneho spisu, z vyjadrení strán sporu k namietaným skutočnostiam. Nerozhodoval o žiadnych tzv. novotách v konaní, nezohľadňoval nič iné ako to, čo už vyšlo najavo v konaní pred súdom prvej inštancie, pričom k všetkým skutočnostiam sa mali možnosť strany sporu vyjadriť. Pokiaľ odvolací súd využil zákonnú možnosť o odvolaní žalovaného rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, pričom nedoplňoval a ani neopakoval dokazovanie k veci samej, nemožno dospieť k záveru, že by odňal žalovanému právo konať pred súdom. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je dovolací súd toho názoru, že postup odvolacieho súdu bol zákonný, tento v konaní postupoval v súlade s procesnými právnymi predpismi a žalovanému neznemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

33. Vzhľadom na námietku odňatia možnosti konať pred súdom dovolací súd ďalej pre úplnosť uvádza, že súčasťou práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O. s. p.). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo

veci vyjadril žalovaný, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Ustanovenie § 157 O. s. p. sa uplatňovalo aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p. v znení v čase rozhodovania odvolacieho súdu) s tým, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinštančného rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

34. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď R 111/1998) zastáva názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., ale ide len o tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorá však nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania. Tento názor je plne opodstatnený aj v prejednávanvej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu ako dôvodu zakladajúceho len tzv. inú vadu konania pritom vyplýva tiež z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1Cdo/140/2009, 1Cdo/181/2010, 2MCdo/18/2008, 2Cdo/83/2010, 4Cdo/310/2009, 5Cdo/290/2008, 5Cdo/216/2010, 6Cdo/25/2012, 7Cdo/52/2011, 7Cdo/109/2011).

35. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na Stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015 (publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016), podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (v znení v čase podania dovolania).

36. Z týchto dôvodov možno konštatovať, že prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zakladá nepreskúmateľnosť rozhodnutia len vo výnimočných prípadoch. Dovolací súd má za to, že v danom prípade o takýto výnimočný prípad, ako je uvedený v Stanovisku občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 2/2016, nejde. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie podstatných dôvodov, pre ktoré vo veci rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštanície potvrdil. Odôvodnenie obsahuje stanovisko odvolacieho súdu k jednotlivým odvolacím námietkam, ako aj k reakciu strán sporu na jeho výzvu podľa § 213 ods. 2 O. s. p. a svoje stanovisko k týmto vyjadreniam strán sporu.

37. Odvolací súd v napadnutom rozsudku dostatočne odôvodnil rozhodujúce skutočnosti, všetky rozhodujúce argumenty strán sporu i stanovisko k nim, nie je nelogické, ani nezrozumiteľné. Nemožno preto konštatovať, že by rozsudok odvolacieho súdu neobsahoval zásadné vysvetlenie podstatných dôvodov pre rozhodnutie odvolacieho súdu.

38. V zmysle vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade k odňatiu možnosti dovolateľa konať pred súdom nedošlo a odvolacie konanie nie je zaťažené vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., ktorá by odôvodňovala prípustnosť podaného dovolania.

39. So zreteľom na vyššie uvedené preto dovolací súd dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako procesné neprípustné odmietol.

40. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd odôvodňuje len stručne (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.), a to plným úspechom žalobcu v dovolacom konaní (§ 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p.) a jeho výslovným prejavom neuplatňovať si náhradu trov dovolacieho konania.

41. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.